

Қорқыту

Педагог-психолог: Жумашова Ж.О.

Буллинг-бұл кейбір балалардың басқаларға қарсы агрессиясы, агрессор мен жәбірленушінің күштерінің теңсіздігі болған кезде, агрессия қайталануға бейім, ал жәбірленушінің жауабы оның болып жатқан оқиғаларға қаншалықты әсер ететінін көрсетеді

Күштердің теңсіздігі, қайталануы және жәбірленушінің жоғары сезімталдығы-қорқытудың үш маңызды белгісі

Қорқыту төрт негізгі компоненттен тұрады:

- бұл агрессивті және жағымсыз мінез-құлық;
- ол үнемі жүзеге асырылады;
- бұл қатысушылар тең емес күшке ие қарым-қатынаста болады;
- бұл мінез-құлық қасақана.

Қорқытуға қатысушылардың психологиясы: қоздырушылар, қуғыншылар, құрбандар және бақылаушылар

Қорқыту жағдайында әрдайым қоздырғыштар, құрбандар және, әрине, қудалаушылар бар — бұл балалардың негізгі бөлігі, олар қоздырғыштардың басшылығымен қудалауды жүзеге асырады.

Кейде сыныпта бейтарап бақылаушылар да болады, олар қуғыншылардан ерекшеленбейді, өйткені олар үнсіздігімен қорқытуды оған ешқандай кедергі жасамай ынталандырады.

- Бұл "үстемдік ету" мен бағындыруға сенімді балалар, олардың мақсаттарына жету әлдеқайда оңай болады;
- Өз құрбандарына жанашырлық таныта алмайтындар;
- Физикалық күшті ұлдар;
- Оңай қозғыш және өте импульсивті, агрессивті мінез-құлықпен.
- Назардың орталығында болғысы келетіндер;
- Жәбірленушіден жоғары екендігіне сенімді;
- Талаптардың жоғары деңгейімен;
- Сыныпта көшбасшы болуды армандайды;
- Жәбірленушіден өзін-өзі растау үшін "мұқтаж" агрессивті балалар;
- Бөлуге келмейтін балалар;
- Өзін-өзі бақылау әлсіз;
- Интуитивті түрде қандай сыныптастар оларға қарсылық көрсетпейді.

Қоздырушылар

Әдетте сыныптағы бір - екі адам қорлаудың бастамашысы болады. Олар қандай да бір себептермен сыныптастарының бірін ұнатпады және оны мазақ ете бастайды, мазақ етеді, мазақ етеді, көрнекі түрде аулақ болады, ойынға қатыспайды.

- қорқытудың бастамашылары болуы мүмкін: сыныптағы көшбасшы болуға үміткер белсенді, көпшіл балалар;
- өзін-өзі растау үшін жауапсыз Құрбан тапқан агрессивті балалар;
- балалардың назарында болуға ұмтылатын балалар;
- айналасындағыларға артықшылық сезімімен қарауға дағдыланған, барлығын "өз" және "бөтен" деп бөлетін балалар (мұндай шовинизм немесе снобизм тиісті отбасылық тәрбиенің нәтижесі болып табылады);
- айналасындағыларға түсіністікпен қарауды, өздерін басқалардың орнына қояды білмейтін өзімшілдер;
- максимаға келгісі келмейтін максималистер балалар (әсіресе жасөспірім кезінде).

Қуғыншылар.

Біріншіден, балалардың көпшілігі Табын деп аталатын сезімге бағынады: "бәрі кетті, мен бардым, бәрі итеріп жіберді, мен итеріп жібердім".

Екіншіден, кейбіреулер мұны сынып жетекшісінің расположыласына ие болу үмітімен жасайды.

В-третьих, кое-кто принимает участие в травле от скуки, ради развлечения (они с тем же восторгом будут пинать мяч или играть в салки).

Төртіншіден, балалардың бір бөлігі сол күйде қалудан қорқып, қуғын-сүргінге ұшырайды немесе көпшілікке қарсы шығуға батылы бармайды.

Қуғыншылардың аз пайызы осылайша өзін-өзі растайды, бір нәрседегі сәтсіздіктері үшін реванш алады.

Жәбірленуші

Қорқытудың құрбандары, әдетте сезімтал және өздері үшін тұра алмайтын балалар болады.

Табандылықтан айырылған балалар сенімділік танытып, оны қалай қорғауды білмейді.